

Yttrande över remiss från Näringsdepartementet angående betänkandet Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet (SOU 2016:72), (Dnr: N2016/06470/FF).

Sammanfattning

På det hela taget anser Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, att betänkandet SOU 2016:72, presenterar en relevant analys av entreprenörskap och innovation i Sverige. Den omfattar ett stort urval av förslag till förändringar av policyer, varav många syftar till att ha direkt påverkan på både entreprenörskap och innovation i Sverige. Samtidigt har betänkandets författare tolkat ramvillkoren för entreprenörskap och innovation tämligen brett, och diskuterar selektivt viss policy som dock inte är särskilt väl kopplad till huvudfokus. Man kan också konstatera att författarna har begränsat betydelsen av begreppet entreprenörskap till framförallt ett individuellt beteende snarare än ett socialt fenomen.

När det gäller förslag rörande lärosätenas roll för att gynna entreprenörskap och innovation så anser SLU att kvalitén på forskningen inte ökar p.g.a. ytterligare konkurrensutsättning samt att påståendet att nuvarande ledarskap är ett hinder för att uppnå excellens inom forskningen är ogrundat.

SLU:s generella synpunkter

Konsekvenser av en för smal definition av entreprenörskap.

I forskningsbakgrunden i Del 1 under rubriken 1.4.6 Empiriska resultat (sid 53) konstaterar remissförfattarna att "Entreprenörskap är snarast en egenskap som inte lätt fångas i statistiken, kunskap har ofta en "tyst" karaktär (Polyiani 1956) och innovation omfattar mer än produkter och tjänster. Exempelvis är FoU-utgifter och patent/patentansökningar de vanligaste måtten, men dessa fångar inte t.ex. varumärken, tjänster, organisationsförändringar, eller att nya marknader definieras

och exploateras”. Författarna lyfter sedan fram delar av den empiriska forskningen som finns och bygger sitt arbete kring den. Det ser SLU i grunden som positivt, men att låta det som för tillfället kan mätas helt utgöra grunden för analys och rekommendationer leder till att avgörande faktorer inte beaktas. Att endast luta sig mot den så kallade empiriska forskningen är en för stark begränsning när man vill utveckla innovations- och entreprenörskapsklimatet i Sverige. Om författarna inkluderat organisationsteoretiskt grundad forskning om entreprenörskap så skulle t.ex. insikter om varumärken, tjänster, organisationsförändringar, nya marknader och kontextens betydelse för entreprenörskap ha fått ett större inflytande över analys och rekommendationer. Som ett exempel på vad som hamnar utanför SOU 2016:72 lyfter vi fram nyare forskning (Welter, 2011, McKeever, Jack and Anderson, 2015) som visar hur just interaktionen mellan entreprenör och kontext resulterar i entreprenörskap. Att lyfta fram kontexten synliggör t.ex. civilsamhällets funktioner (SOU, 2017:1, sid 211), liksom de platsbundna företagens särskilda villkor, exempelvis de på landsbygden (SOU, 2017:1, sid 70), aspekter som i föreliggande SOU inte ges tillräckligt utrymme.

I den mån entreprenörskap och innovation är erkända som ett kontextuellt förenat fenomen i betänkandet, så är den förmodade kontexten ytterst begränsad till urbana centra och därmed har ramvillkoren belastats med en ”urbant riktad snedvridenhet”. Detta är klart exemplifierat i Del 1, sektion 2.3.6, där bostadspolitiken är identifierad som ett problematiskt villkor. Trots att det är svagt belagt i betänkandet kan man tänka sig att brist på bostäder i större städer är hämmande för entreprenörskap och innovation. Å andra sidan kan även andra levnadsvillkor, som exempelvis tillgång till kommunal service (skolor, hälso- och sjukvård, allmänna kommunikationer etc.), vara mer betydelsefulla problem i många icke-urbana områden.

SLU håller med författarna om att en cirkulär ekonomi erbjuder möjligheter för entreprenörskap och innovation. Trots att ett flertal intressanta förslag för att stödja utvecklingen av en cirkulär ekonomi framläggs (Del 1, sektioner 4.5.3-9), så trycker författarna för lite på behovet av att utveckla institutionella strukturer för att öka inflödet av nya resurser. Dessutom skapar den typen av ökad reglering som föreslås i sektion 4.5.2 (Del 1), och som tvingar producenter att utveckla nya processer på egen bekostnad, en ökad arbetsbörda för dem som utvecklar entreprenöriella och innovativa verksamheter.

Referenser:

Welter, F. (2011). Contextualizing entrepreneurship—conceptual challenges and ways forward. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 35(1), 165-184.

McKeever, E., Jack, S., & Anderson, A. (2015). Embedded entrepreneurship in the creative re-construction of place. *Journal of Business Venturing*, 30(1), 50-65.

Synpunkter på avsnittet i Del 1, avsnitt 5.6 om förslag för att utveckla och förstärka lärosätenas forsknings- och utbildningsinsatser.

Vad gäller Del 1, avsnittet 5.6.1. föreslås där att konkurrensutsättningen av basanslagen för forskning bör öka från att gälla 20 % till att gälla 50 % och att det ska ske en kollegial panelgranskning med 5-8 års intervall. SLU avvisar det förslaget. Forskningen är redan idag i genomsnitt till 50 % baserad på externa medel och därmed konkurrensutsatt med extern panelgranskning som en komponent. Av de 50 % som är basanslag är redan 20 % konkurrensutsatta. Ingen forskning stöder att en ytterligare konkurrensutsättning skulle öka kvaliteten. Tvärtom visar internationella jämförelser (t.ex. KVA:s) att länder med högre andel basanslag till forskning, såsom Schweiz, Nederländerna och Danmark, uppnår en högre kvalitet i forskningen än Sverige.

I Del 1, avsnittet 5.6.2. berörs ledarskapet inom akademien. Helt klart avviker det akademiska ledarskapet från näringslivets eller andra myndigheters, men gör det p.g.a. unika uppdrag, inte minst att universiteten ska vara plattformar för en fri forskning och diskussion. Påståendet att nuvarande ledarskap skulle vara ett hinder för att uppnå excellens är ogrundat. Sverige har en mycket hög andel högrankade universitet per miljon invånare (bland de högsta i världen). Tar vi SLU som exempel, rankas vi bland topp tio i världen inom flera områden. Ledarskapet vid universiteten behöver utvecklas, men inte uppenbart utifrån perspektivet att svensk forskning är svag.

Beslut om detta yttrande har på uppdrag av rektor fattats av dekan Torleif Härd vid fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap efter föredragning av remisskoordinator Fredrika von Sydow. Innehållet har utarbetats av universitetslektor Johan Gaddefors samt forskare Richard Ferguson vid institutionen för ekonomi.

Dekan Torleif Härd

Remisskoordinator Fredrika von Sydow